

Kjellbom, Anna
Anna.Kjellbom@skane.se

YTTRANDE

Datum 2023-11-09
Ärendenummer 2023-POL000265

1 (3)

Justitiedepartementet

Remiss Förstärkt skydd för den personliga integriteten, behov av åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp samt omvändelseförsök SOU nr 37 2023

Sammanfattning

Region Skåne ställer sig bakom bedömningen av problembilden och intentionerna i utredningens förslag. Region Skåne anser att utredningen belyser och ger förslag inom områden som är viktiga och angelägna att uppmärksamma och där åtgärder bör vidtas. Region Skåne anser att det finns ett uttalat behov av de föreslagna åtgärderna.

Mot bakgrund av barns särskilda skyddsbehov anser Region Skåne att en fördjupad utredning gällande kriminalisering av utfärdande av oskuldsintyg för barn behöver genomföras. I övrigt ligger förslaget om skärpta åtgärder för oskuldskontroller, intyg och ingrepp väl i linje med Region Skånes regionala målsättning att arbeta aktivt med våld- och hedersrelaterade frågor, till exempel genom vårdprogrammet *Våld i nära relationer samt hedersrelaterat våld och förtryck*. Även kriminalisering av underlåtenhet att avslöja äktenskapstvång och barnäktenskapsbrott anses motverka hederskultur och öka stödet för utsatta flickor och kvinnor. Förslagen förväntas sammanfattningsvis leda till att skyddet mot otillbörlig kontroll av flickors och kvinnors sexualitet stärks.

Region Skåne vill poängtera att enbart skärpt lagstiftning kan vara otillräckligt för att uppnå intentionen med de aktuella förslagen. Region Skåne vill därför lyfta vikten av kompletterande angreppssätt för att stärka barns och kvinnors rättigheter i dessa frågor. Forskning inom området visar att insatser som sker i dialog med målgruppen är särskilt effektiva, till exempel kan ett starkt och jämlikt föräldraskapsstöd inom mödra- och barnhälsovården vara ett kompletterande arbetssätt med stor potential.

Kompetenshöjande insatser till personal inom hälso- och sjukvård kan behövas för att åtgärderna ska få önskad effekt. Frågor som rör hedersproblematik och kontroll av kvinnors sexualitet är ofta komplexa och kan försätta vårdpersonal i svåra etiska situationer. För de kompetenshöjande insatser som krävs behöver resurser tillkomma.

I det följande lämnar Region Skåne några synpunkter på remissen.

DEL 1 Oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp

Det saknas i vissa delar av remissen ett förtydligande om att lagen inte bara inbegriper kvinnor, utan även flickor.

Under rubriken ”Förekomsten av oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp” används konsekvent begreppet ”flicka eller kvinna”, men i nästa rubrik ”Åtgärder mot oskuldskontroller, oskuldsintyg och oskuldsingrepp” används oftast bara ordet ”kvinna”. Förslagsvis kan detta begrepp ändras för att förtydliga att gruppen också, inte minst, omfattar flickor, det vill säga barn.

8. Förslag till åtgärder mot otillbörlig kontroll av flickors och kvinnors sexualitet

8.3.2 Oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras

Region Skåne instämmer i och välkomnar att utförande av oskuldskontroller och oskuldsingrepp bör kriminaliseras oavsett om samtycke lämnas och även när åtgärderna avser personer som har fyllt arton år.

8.3.3 Intygande av sexuell oskuld bör inte kriminaliseras

Region Skåne anser att kriminalisering av intygande av sexuell oskuld är en viktig åtgärd som behöver utredas vidare enligt följande motivering:

Hälso- och sjukvårdslag (HSL 2017:30), Patientsäkerhetslag (PSL 2010:659) och Patientlagen (PL 2014:821) har samtliga ett särskilt beaktande när patienten är ett barn eller om ett barn är närstående till en patient med särskilda behov.

FN:s konvention om barnets rättigheter (2018:1197) anger i artikel tre att vid alla åtgärder som rör barn i första hand ska beakta vad som är barnets bästa. Hälso- och sjukvårdspersonal är skyldiga enligt lag att anmäla till socialtjänsten vid misstanke om ett barn far illa (Socialtjänstlagen 14 kap. 1 §).

Sammanfattningsvis menar Region Skåne att:

- Barn har ett ökat skyddsbehov.
- En förfrågan om utfärdande av oskuldsintyg gällande barn alltid ska föranleda en orosanmälan till socialtjänsten.
- Ett utförande av intyg är en aktiv handling.

Mot denna bakgrund anser Region Skåne att en fördjupad utredning huruvida kriminalisering av utfärdande av oskuldsintyg för barn, med särskilt beaktande av FN:s konvention om barnets rättigheter behöver genomföras.

Anna Mannfalk
Ordförande

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsstrateg